

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO-552633-I/07/MK

00-090 Warszawa Tel centr 0-22 551 77 00
Al Solidarnosci 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa

17/12/2007

Pan
Bogdan Klich
Minister Obrony Narodowej

ul. Klonowa 1
00-909 Warszawa

Hielce Lamory Pawie Kimitu

Uprzejmie informuję, iż do Rzecznika Praw Obywatelskich nadal wpływają skargi wyrażające zaniepokojenie środowiska akademickiego aktualną sytuacją Wojskowej Akademii Technicznej im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie (dalej: WAT), wiążącą się w szczególności ze stosowanym trybem odwoływania i powoływania rektora-komendanta WAT.

Rzecznik Praw Obywatelskich występował do Ministra Obrony Narodowej w niniejszej sprawie już dwukrotnie, nie uzyskując jednak satysfakcjonujących wyjaśnień (pisma z dnia 12 kwietnia 2007 r. oraz z dnia 14 czerwca 2007 r., ozn. RPO-552633-I/07). Wobec powyższego oraz w związku z dalszą korespondencją skarżących pozwalam sobie zwrócić uwagę Pana Ministra na kwestie związane z WAT – uczelnią o niekwestionowanym dorobku naukowym i dydaktycznym.

Na wstępie należy zaznaczyć, iż WAT jest wojskową, akademicką uczelnią publiczną, działającą na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) (dalej: Ustawa) oraz Statutu WAT z dnia 23 lutego 2006 r. (dalej: Statut). Status uczelni wojskowej oznacza, iż WAT jest jednocześnie jednostką wojskową w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. *o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej* (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416 z późn. zm.) i realizuje zadania związane z obroną narodową; organem nadzoru jest Minister Obrony Narodowej.

Należy podkreślić, iż WAT zapewnia się konstytucyjnie gwarantowaną autonomię na zasadach określonych w Ustawie. Do podstawowych aspektów autonomii szkoły wyższej zalicza się prawo wybierania jej organów w trybie określonym w Ustawie i Statucie, dlatego też podzieliłem zgłoszone wątpliwości dotyczące trybu odwołania poprzedniego rektora –

komendanta WAT (gen. bryg. prof. Bogusława Smólskiego) oraz powołania jego następcy (gen. bryg. dr inż. Adama Sowy).

Mając na uwadze specyfikę uczelni wojskowej przyjąłem do wiadomości zawartą w piśmie Ministra Obrony Narodowej z dnia 17 maja 2007 r. (nr 1450) informację, iż odwołanie rektora – komendanta WAT nastąpiło z przyczyny przewidzianej w ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. nr 179, poz. 1750 z późn. zm.).

Za daleko niewystarczające trzeba jednak uznać wyjaśnienia dotyczące powołania nowego rektora-komendanta WAT, które nastąpiło w trybie art. 73 ust. 3 Ustawy. Zgodnie z zasadą *exceptiones non sunt extendendae* jego zastosowanie powinno zostać należycie umotywowane – zachodzi bowiem istotne ograniczenie autonomii uczelni, które może mieć miejsce jedynie w szczególnych przypadkach. W odpowiedzi Ministra Obrony Narodowej nie podano niestety przekonujących powodów dla zastosowania wyjątkowego trybu, których wystąpienie i określenie warunkowało prawidłowość decyzji. „Konieczność zachowania ciągłości kierowania WAT” (pismo Ministra Obrony Narodowej z dnia 1 sierpnia 2007 r. nr 2393) nie wydaje się być wystarczającą przesłanką dla odejścia od zasad ogólnych, tym bardziej, że była ona wynikiem poprzedniej decyzji Ministra Obrony Narodowej i możliwe było przeprowadzenie zmian kadrowych z poszanowaniem uprawnień organów wyborczych WAT (konieczność zwolnienia z zawodowej służby wojskowej i przeniesienia do rezerwy gen. bryg. prof. B. Smólskiego nastąpiła w dniu 29 maja 2007 r., a nie w dniu 3 stycznia 2007 r. – dacie wydania decyzji; późniejsze powierzenie mu zadań pełnomocnika ds. reformy szkolnictwa wojskowego świadczy, iż Pan General cieszył się zaufaniem ówczesnego Ministra Obrony Narodowej).

Zgodnie z Ustawą (art. 71 ust. 1) i Statutem (§ 71 ust. 1), wyboru rektora WAT dokonuje kolegium elektorów. Objęcie funkcji uzależnione jest jednak od zatwierdzenia (rektora nie będącego żołnierzem zawodowym) bądź wyznaczenia na stanowisko (rektora będącego żołnierzem zawodowym) przez Ministra Obrony Narodowej (art. 73 ust. 1 Ustawy). Istotny wpływ organu nadzoru w tym zakresie jest uzasadniony specyfiką uczelni, w tym zadaniami rektora będącego jednocześnie komendantem WAT. Sprzeciw muszą jednak wywoływać próby czynienia z wyjątków zasady. Skarżący informują bowiem, że planowane jest objęcie przez obecnego rektora – komendanta WAT z dniem 1 stycznia 2008 r. stanowiska w Europejskiej Agencji Obrony. W związku z tym podjęto kroki mające na celu zorganizowanie w odpowiednim terminie wyborów uzupełniających (na kadencję 2005-2008). Powstałe trudności w realizacji zamierzonych czynności skłaniają skarżących do stwierdzenia, iż sytuacja z początku tego roku może się niestety powtórzyć.

Wobec powyższego, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz.U. z 2001 r., nr 14, poz. 147 z późn. zm.), uprzejmie proszę Pana Ministra o pilne poinformowanie mnie o stanie przedmiotowej sprawy i zajęтым stanowisku.

W kierowanej do Rzecznika Praw Obywatelskich korespondencji poruszano również temat reformy szkolnictwa wojskowego. Będę wdzięczny za przedstawienie informacji o kierunku i rodzaju podejmowanych w tym względzie działań.

Z szacunkiem
Jan Hochmayer